

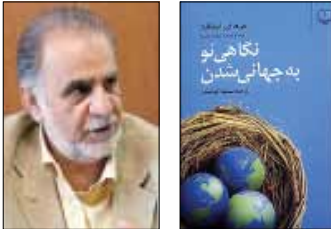
گزارش

نقد کتاب «نگاهی نو به جهانی‌شدن»

نگاه یک نهادگرای پساکینزی به جهانی‌شدن

■ نشست‌نقدوبررسی کتاب «نگاهی‌نوبه‌جهانی‌شدن»

با حضور مسعود کرباسیان، مترجم کتاب، علی دینی (عضو هیات موسس کلون دانش‌موختگان اقتصاد) و کاوه سرمست (مدرس دانشگاه و رییس هیات مدیره کلون دانش‌موختگان اقتصاد) عصر دوشنبهٔ ۲۷ تیر در سرای اهل قلم موسسهٔ خانه کتاب بر گزار شد. کرباسیان جهانی‌سازی و جهانی‌شدن را یکی از مقوله‌های مورد علاقهٔ خود برای پژوهش و مطالعه دانست؛ «به تعبیر استیگلیتز در این کتاب، پدیده جهانی شدن نظیر آزمون «ورزشاخ» است و هر کس برداشت شخصی خود را از این مبحث ارایه می‌دهد. در عرصه جهانی شدن هر اقتصاددانی به مقوله خاصی نظیر جهانی شدن و دین، جهانی‌شدن و فمینیسم، جهانی شدن و غذا و... پرداخته و جهت‌گیری مشخصی را دنبال می‌کند، درحالی‌که من تلاش کردم تا این مبحث را بدون جهت‌گیری مورد بررسی قرار دهم.»
او بر کمبود منابع در حوزه جهانی‌سازی و جهانی‌شدن در ایران تاکید کرد؛ «بیش از ۱۸هزار عنوان کتاب درباره جهانی‌شدن در سایت آمازون معرفی شده، درحالی‌که حتی ۲۰ عنوان این کتاب‌ها در ایران ترجمه نشده‌اند.» کرباسیان برخی از مباحث مورد توجه استیگلیتز در آثارش را «خصوصی‌سازی» و «آزادسازی سرمایه و بازارهای اقتصادی» دانست؛ «پنج نگرانی کشورهای در حال توسعه در مواجهه با جهانی شدن از دیدگاه استیگلیتز در این کتاب به این ترتیب بیان شده است: قواعد بازی عمدتا توسط کشورهای صنعتی پیشرفته تعیین می‌شود،جهانی‌شدن به ارزش‌های مالی و مادی بیشتر از شرایط زندگی و بهبود محیط زیست توجه دارد،جهانی شدن استقلال کشورهای در حال توسعه را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد، پازنده این بازی همیشه کشورهای در حال توسعه‌اند و نظام اقتصادی به کشورهایی در حال توسعه تحمیل می‌شود.»
مترجم کتاب با تاکید به نظریات جوزف استیگلیتز درباره جهانی‌سازی گفت: «بخش مهم اقتصاد ایران بر پایه نهادگرایی بنیان نهاده شده و واضع این نوع اقتصاد در

دینا، استیگلیتز است، بنابراین ترجمه آثار این اقتصاددان در ایران ضرورت دارد.»

در ادامه، این نشست کاوه سرمست، استیگلیتز را مولف آثار متعددو اقتصاددان برجسته جهانی معرفی کرد؛ این نویسنده مقالات و کتاب‌های بسیاری تألیف کرده و سخنرانی‌های بسیاری در حوزه جهانی شدن انجام داده است. او همچنین مبحث جهانی‌سازی را یکی از مباحث فراموش شده از سوی رسانه‌ها و اندیشه اجتماعی دانست: «موضوع بحران‌های اقتصادی و اجتماعی امروز، جایگزین جهانی‌شدن است و این تغییر موضوع حتی در کتاب‌های استیگلیتز نظیر سقوط آزاد نیز مشاهده می‌شود.»

در ادامه علی دینی با معرفی آراء استیگلیتز گفت: «این اقتصاددان با توجه به شرایط جدی اقتصاد دنیا تنوریزه شده و شروع به تألیف کتاب کرده است. او اکنون به اقتصاددانی پساکینزی تبدیل شده و به نقد ساختار دولت پرداخته است. استیگلیتز همچنین به آرای مکتب تنظیم فرانسه نزدیک است و علاوه بر نقد جهانی شدن از اقتصاددانان رادیکال نیز فاصله گرفته و معتقد به تن دادن به اصلاحات است. مولف کتاب «نگاهی نو به جهانی‌شدن» داشته که جریان اصلی اقتصاد ارتباط ننگانگی با قدرت داشته و کارکردهای نظام جهانی در حوزه اقتصاد راهکاری جز اصلاح ساختار قدرت ندارد و به همین دلیل پیشنهاداتی به منظور تغییر فعالیت صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و... در این کتاب ارایه کرده است. دینی هدف استیگلیتز از نگارش کتاب «جهانی‌شدن و مسایل آن» را جایگاهش در بانک جهانی برشمرد؛ «او به دلیل نگارش این کتاب، جایزه نوبل اقتصاد را در سال ۲۰۰۱ دریافت کرد.»

مرور

گام به گام با فلسفه علم

■ کتاب «فلسفه علم» نوشته جیمز لیدیمن با ترجمه حسین کرمی از سوسی انتشارات حکمت منتشر شده است.
این کتاب از سری کتاب‌های آشنایی با فلسفه تحلیلی است که به معرفی شاخه‌های گوناگون فلسفه در حوزه فلسفه تحلیلی می‌پردازد و بخش‌های جداگانه آن را فیلسوفان برجسته تحلیلی در شاخه‌های تخصصی خود نوشته‌اند و کوشیده‌اند مطالب این مجموعه به‌گونه‌ای تنظیم شود که به عنوان متن آموزشی به کار علاقه‌مندان به فلسفه نیز بیاید.
«فلسفه علم» از مباحث اساسی و بنیادین فلسفه علم آغاز می‌کند و با گام‌هایی سنجیده و مطمئن به‌تدریج خواننده را به سوی پرسش‌های ژرف‌تر در باب ماهیت علم می‌کشاند. استقرا و مشکلات آن، ابطال‌گرایی، کوهن و ایده پارادایم او در بخش نخست این کتاب تشریح شده و در بخش دوم بحث مهم واقع‌گرایی و صدوق‌گرایی در علم با فضولی چون تعیین ناقص نظریه‌ها، استنتاج بهترین تبیین، تجربه‌گرایی ساختی و نظایر آن در کانون توجه قرار گرفته است.

چاپ نشریات دوران معاصر در ۱۹۰سال پیش به وسیله

روزنامه‌نگاران در مجلس تخمن و به این اقدام اعتراض کردند اما این مقاومت‌ها دیری نپایید و سرانجام زور و قلدری غالب شد و فرمان مشروطیت تعداد و تیراژ مطبوعات افزایش زیادی یافت همان‌طور که شمارگان روزنامه «مسالوات» که از جراید مهم و موثر انقلاب مشروطه شمرده می‌شد به سه‌هزار، روزنامه «صور اسرافیل» به پنج‌هزار، روزنامه «مجلس» به تدریج از هفت‌هزار به ۱۰ هزار و روزنامه «انجمن ملی» به پنج‌هزار نسخه رسید.

بعد از استقرار مشروطیت چهار روزنامه به نام‌های «مجلس»، «ندای وطن»، «حبل‌المتین» و «صبح صادق» هر روز در ایران منتشر می‌شدند. روزنامه «مجلس» اخبار مجلس شورای ملی را باز می‌تاباند و زیرنظر میرزا محمد صادق طباطبایی اداره می‌شد. در پی خلع محمدعلی شاه از سلطنت، روزنامه‌های متعدد روزانه دیگری نیز در ایران منتشر شدند. کودتای ۱۲۹۹ و روی کار آمدن رضاخان آغاز دورانی سخت برای اصحاب مطبوعات بود. پس از کودت و با تشکیل کابینه از سوی سیدضیاءالدین طباطبایی، سیدضیاه که خود از روزنامه‌نگاران معروف به شمار می‌آمد و به اهمیت و نقش جراید در سیاست وقوف کامل داشت تعداد زیادی از جراید مهم پایتخت از جمله «گلشن»، «حلاج» و «ستاره ایران» را توقیف کرد. سختگیری بر مطبوعات با پایان حکومت سیدضیاه پایان نیافت بلکه پایان زمامداری کوتاه وی آغاز قدرت‌گیری رضاخان و سر آغاز آزار و اذیت و سختگیری‌های بیشتر برای ارباب و اصحاب مطبوعات بود. رضاخان که تاب تحمل انتقاده‌ا، نیش و کنایه‌های روزنامه‌نگاران را نداشتش بر منتقدان و مخالفان بسیار سخت گرفت و از سوی دیگر، موافقان خود را مورد حمایت قرار داد. از بدترین برخوردهای رضاخان با روزنامه‌نگاران مخالف کنکدنر صبا و قتل عشقی دو نفر از روزنامه‌نگاران وطن‌پرست و پرشور ایران بود.

میرزاده شفقی مدیر روزنامه «فرن بیستم» از نویسندگان، شعرا و جوانان پرشوری بود که با سرودن اشعار انتقادی و نوک تیز قلم انتقاد خود از اوضاع سیاسی کشور، قلدری‌های رضاخان و به‌خصوص از جمهوری‌خواهی اعدایی رضاخان به شدت انتقاد می‌کرد. رضاخان و طرفدارانش که به هیچ‌وجه تاب تحمل این رفتارها را نداشتند موجب‌قتل این شاعر انقلابی را فراهم کردند. قتل شفقیه راه دیدکاتوری رضاخان را هموار ساخت و آزادی از مطبوعات گرفت. هر چند پس از واقعه قتل عشقی عده‌ای از

تا ۱۲۰۴ شمسی» مدنظر قرار می‌گیرد و خواننده با کمیت، مختصات و مشخصات نوع دسته‌بندی مطبوعات این دوران با سلاقی آنها روبه‌رو می‌شود. در فصل چهارم «نقش مطبوعات این دوره و تاثیر آنها بر افکار عمومی» مورد قضاوت و بررسی قرار می‌گیرد و در فصل پنجم کتاب نیز «اوضاع اجتماعی ایران در آینده مطبوعات» مورد توجه و ملاحظه قرار می‌گیرد. پایان کتاب نیز به نتیجه‌گیری و عصاره برداشت نویسنده از مطبوعات این دوره اختصاص یافته است. محور اصلی این کتاب، مقالات مطبوعات متنوع آن دوره و تحلیل روند تاریخی، با تکیه بر متون و مطالب آنهاسـت. اما بررسی توصیفی مطبوعات نیاز به یک تقسیم‌بندی هدفمند و متناسب دارد. نویسنده در این کتاب، مطبوعات را در چهار گروه دسته‌بندی کرده است.

کتاب

بررسی کتاب «عصر طلایی مطبوعات ایران» به قلم فیاض زاهد

دورانی سخت برای مطبوعات

محمود سلطان آبادی

میرزاده شفقی

در دسته اول؛ جراید «طنز» قرار گرفته‌اند و شامل روزنامه‌های «هسیم شمال»، «حلاج» و «توفیق» می‌شوند. ویژگی عمده این جراید استفاده از زبان طنز و برخورد کنایه‌آمیز با موضوعات مختلف است. هر چند نسیم شمال نزدیکی بیشتری نسبت به دو جریده دیگر با سنت‌ها، عرف و آداب طبقات پایین جامعه قرار دارد، حلاج از وزانت و نخبگی مضاعفی برخوردار است و توفیق نیز در تلفیق سنت و ادبیات نو توانمندی خود را نشان می‌دهد. آنچه مبرهن است هر سه جریده به نسبت تحولاتی که در لایه‌های اجتماعی رخ می‌دهد و از سوی دیگر تغییرات سیاسی خود را ه‌ماهنگ می‌کنند. هرچه فشار دستگاه‌های سیاسی بیشتر می‌شود، توجه جراید مذکور به موضوعات فرعی تر، فزونی می‌گیرد. موضوع دیگر، سبک نگارش این سه جریده است. نگارش نسیم شمال سطحی و نگارش حلاج و توفیق از جدیت مضاعفی برخوردار است. دسته دوم به گروه جراید «منتقد» می‌پردازد. منظور از این نام‌گذاری نگاه نقادانه به موضوعات مختلف است. از نظر نویسنده این، به این معنی نیست که دیگر جراید نگاهی منتقدانه نداشتند، بلکه منظور از این تقسیم‌بندی بازشناسی گرایش‌ات جراید این عصر است، مثلاً روزنامه‌ها و مجلاتی چون «نوبهار» کاملاً حرفه‌ای و از نظر سبک نگارش منحصربه‌فرد هستند. جریده «قانون» دارای نوشتار مناسب و از نظر فکری و نظری ارایه مقالات منتقد از جراید حزب این دوره محسوب می‌شود. در جریده «گل زرد» شاهد نشر مقالات و اشعاری هستیم که ما را با دغدغه‌های اجتماعی و موضوع تعلیم و تربیت و زنان آشنا می‌کند. روزنامه «ایران آزاد» نیز هر چند مداح رضاخان است، اما جریده‌ای متجدد و نوگراست.

دسته سوم به بررسی جراید «چپ» می‌پردازد. در تاریخ مطبوعات ایران تأپیش از این دوره، واژه‌ها و مفاهیم مارکسیستی استفاده نمی‌شد. کلماتی چون کارگر، رنجبر، دهقان، پروژوا، عصر سرمایه‌داری، خلق و ضدپادگان از مفاهیمی بودند که دارای بار ارزشی و ایدئولوژیک بودند از سوی دیگر، این جراید نگارش منحصربه‌فرد هستند. جریده «قانون» دارای نوشتار مناسب و از نظر فکری و نظری ارایه مقالات منتقد از جراید حزب این دوره محسوب می‌شود. در جریده «گل زرد» شاهد نشر مقالات و اشعاری هستیم که ما را با دغدغه‌های اجتماعی و موضوع تعلیم و تربیت و زنان آشنا می‌کند. روزنامه «ایران آزاد» نیز هر چند مداح رضاخان است، اما جریده‌ای متجدد و نوگراست.

دسته سوم به بررسی جراید «چپ» می‌پردازد. در تاریخ مطبوعات ایران تأپیش از این دوره، واژه‌ها و مفاهیم مارکسیستی استفاده نمی‌شد. کلماتی چون کارگر، رنجبر، دهقان، پروژوا، عصر سرمایه‌داری، خلق و ضدپادگان از مفاهیمی بودند که دارای بار ارزشی و ایدئولوژیک بودند از سوی دیگر، این جراید

تاملاتی فیلسوفانه درباره عشق

ویرانگری یا تعالی بخشی

بیژن مومیبوند

کندک اغلب از چشم افلاطون‌شناسان نهان مانده است. به باور او آلکیبیادس در این خطابه تصویری از عشق ارایه می‌دهد که در آن معشوق با تمام ویژگی‌هایش موضوعیت تام دارد. رابرت سالومون، استاد فلسفه قاره‌ای دانشگاه تگزاس در مقاله «فضیلت عشق (روتیک)» نخست گزارش تحلیلی کوتاهی از تاریخ عشق در فرهنگ غرب ارائه داده و سپس مدعای اصلی خود را که قفاع از عشق رمانتیک (روس) است، مطرح کرده است. به اعتقاد او در تاریخ اندیشه غرب عشق رمانتیک هم به مثابه امری خلاف قاع و ویرانگر مورد لعن واقع شده و هم به عنوان سرچشمه کائنات شناخته شده است (همان: ۹۹). در واقع مقاله سالومون را باید دفاعیه‌ای درباره وجه فضیلت‌آمیز و فضیلت‌افزین عشق رمانتیک و اهمیت نقش مناسبات جنسی در آن دانست. رابرت

نویزیک، استاد فلسفه سیاسی و معرفت‌شناسی دانشگاه هاروارد و یکی از ننوولیبرال‌های مشهور نیز در مقاله «پیوند عشق» تلفی خود را از عشق بیان می‌کند که متاثر از مدل آریستوتالی (یافتن نیمه گم‌شده) است، وجه مشترک تمام عشق‌ها از نظر نویزیک این است

که خوشبختی عاشق با خوشبختی معشوق گره می‌خورد و وقتی اتفاق ناخوشایندی برای معشوق می‌افتد عاشق هم ناراحت می‌شود و به همین دلیل دایره خوشبختی یا بدبختی عاشق و معشوق فراخ‌تر می‌شود (همان: ۱۵۰-۱۴۹). به باور او غایت عشق رمانتیک تشکیل یک هویت تازه است که او از آن به «ما» تعبیر می‌کند (همان: ۱۵۵-۱۵۲). نویزیک در خاتمه تحلیلی از ماهیت دوستی و نسبت آن با عشق ارایه می‌دهد و به اختصار به نقش عشق در اندیشه‌های دینی و معنوی اشاره می‌کند. «دلایی برای عشق ورزیدن» مقالیه‌ای از لارنس تامل، استاد اخلاق و فلسفه سیاسی دانشگاه سیراکیوز است که در آن بین دو نوع تلقی از دلایل عشق‌ورزی تمایز گذاشته می‌شود. به اعتقاد او عشق تابع و محصول استدلال

تورق

چگونه می‌توان

مصاحبه‌ای حرف‌های انجام داد

■ چاپ دوم کتاب «مصاحبه حرفه‌ای؛ آموزش فنون مصاحبه برای رسانه» تألیف مشترک احمد توکلی و احسان بخش‌شده با تغییراتی نسبت به چاپ نخست از سوی انتشارات

ثالثیه منتشر شد. مصاحبه حرفه‌ای کتابی است که با نگاه به متون جدید مربوط به این حوزه تألیف و ترجمه شده است. این کتاب، علاوه بر آنکه تنوع منابع را مورد توجه قرار داده است، سعی کرده است با زبانی ساده، یک‌دست و روان، روزنامه‌نگاران و دانشجویان این رشته را با تازه‌ترین مباحث روز آشنا کند. در قسمتی از پیشگفتار این کتاب آمده است: «اگر پای صحبت خبرنگاران کار کشته و با تجربه بنشینید، آنها می‌توانند ساعت‌ها برای شما داستان‌هایی از خرابکاری خود یا همکاران‌شان بیان بازگو کنند. داستان‌هایی که ناشی از ناآگاهی و کار بلبلی خبرنگار یا ایجاد شرایط ناخواسته و غیرقابل کنترل بوده است که توسط محیط یا مصاحبه‌شونده به آنها تحمیل شده است. مصاحبه‌هایی که خبرنگاران را به دادگاه کشانده است. مصاحبه‌هایی که در همان شروع به دلیل طرح یک سوال ناشیانه از سوی مصاحبه‌شونده پایان یافته است. مصاحبه‌هایی که به دلیل ضبط ناقص، قابل انتشار تشخیص داده نشده است یا به دلیل آنکه دستگاه ضبط صوت آن را ضبط نکرده و خبرنگار نیز به اتکای ضبط، یادداشت نکرده است و چیزی برای انتشار در دستاش نداشته است [...] مصاحبه در عین سختی‌هایی که دارد یک کار هنرمندانه و جذاب است. به ویژه وقتی که شما یاد می‌گیرید چطور این تکنیک‌ها را به کار بگیرید و از شم خیری خودتان و زیرکی‌هایی که لازمه کار خبرنگاری است در تولید و خلق یک گفت‌وگوی مفید بهره ببرید. آن وقت است که شما از این هنر مطبوعاتی بی‌نهایت لذت خواهید برد.» کتاب حاضر، از ۱ فصل تشکیل شده است: مصاحبه چیست؟ شیوه‌های انجام مصاحبه، مصاحبه‌کننده حرفه‌ای، برنامه‌ریزی برای مصاحبه، رفتار مصاحبه‌کننده، تنوع مصاحبه‌شونده، ساختار مصاحبه، برخی الزامات دیگر، مصاحبه رادیو- تلویزیون و قدمه‌قدم مصاحبه. کتاب «مصاحبه حرفه‌ای» در ۱۷۶ صفحه و با قیمت ۲۵۰۰تومان توسط انتشارات ثالثیه منتشر شده است.

ملاصدرا و هستی‌شناسی معرفت

■ کتاب «هستی‌شناسی معرفت» تألیف‌عبدالحسین خسروپناه و حسن پناهی‌آزاد از سوی موسسه انتشارات امیرکبیر منتشر و روانه بازار نشر شد. اثر حاضر کوشیده است ا

به‌ویژه صدرالمعالمین را درباره مسایلی نظیر «چیستی، تقسیمات، ماهیت، هویت و ارکان معرفت» در ساختاری منسجم و نظام‌مند پیش‌روی محققان و علاقه‌مندان علوم عقلی قرار دهد تا در حد توان، زمینه‌ای مهم و مبنایی از سازمان منسجم و مستحکم حکمت اسلامی را بنمایاند. این کتاب در چهار بخش سامان یافته است. بخش نخست، به ذکر پارهای مقدمات و کلیات می‌پردازد، از جمله اشار‌های کوتاه به دوران زندگی و زمینه فکری عصر ملاصدرا دارد و سپس معرفی داش فلسفه معرفت و علوم مرتبط و همگون با آن را مدنظر قرار می‌دهد. در بخش دوم، ابتدا به تحلیل معرفت و بیان چیستی آن از منظر هستی‌شناسانه و تألیف حاصل از آن تحقیق‌های صدرا بر آرای دیگران پرداخته شده و سپس نظر منتخب وی به دست آمده است. بخش سوم به بیان هویت و ماهیت معرفت پرداخته است. ابتدا هویت معرفت و دیدگاه صدرالمعالمین در این‌باره و دلایل تجرّد معرفت از نظر نری و سپس به تبیین معنای ماهیت معرفت و ارایه دیدگاه ملاصدرا و تألیف حاصل از آن درباره تبیین ماهیت معرفت پرداخته شده است. در بخش چهارم، ارکان معرفت مورد بحث قرار می‌گیرد؛ شناسایی و بررسی احکام هستی‌شناختی عوامل تحقق وجودی معرفت. چاپ نخست کتاب «هستی‌شناسی معرفت» در ۲۷۲ صفحه راهی بازار نشر شد.

معرفت‌شناسی برای غیرمتخصصان

■ کتاب «معرفت‌شناسی» نوشته ریچارد فیومر تون با ترجمه جلال بی‌کلی از سوی انتشارات حکمت منتشر شد. این کتاب از مجموعه آشنایی بافلسفه تحلیلی متنی مقدماتی است برای آشنایی با مهم‌ترین مباحث رایج در معرفت‌شناسی معاصر. از آنجا که مهم‌ترین دلمشغولی معرفت‌شناسان در سال‌های اخیر مقوله توجیه معرفتی است، غالب مباحث این کتاب حول همین موضوع است. ریچارد فیومر تون که خود یکی از شاخص‌ترین معرفت‌شناسان معاصر است، در کتاب خود تلاش کرده مباحث را چنان پیش ببرد که مخاطبانی نیز که در حوزه معرفت‌شناسی معاصر متخصص نیستند، از این کتاب بهره لازم را ببرند. در عین حال، کتاب حاضر برای اهل فن نیز نکات بدیع فراوانی عرضه می‌کند. این کتاب در هفت فصل تدوین شده است و در آن مباحثی چون موضوع معرفت‌شناسی، تحلیل شناخت، معنولیت معرفتی و ساختار آن، میناگرایی سنتی (درونی‌انگاره)، قرآنتهای برونی‌انگاره امیناگرایی، توجیه استنتاجی و در نهایت فرامعرفت‌شناسی و شکاکیت مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند.